

Decizie nr. 3/2007
din 15/01/2007

privind examinarea recursului în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în Dosarul nr. 28/2006, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 40 alin. (2) cu referire la art. 124 din Legea nr. 272/2004 referitor la competența materială de soluționare, în primă instanță, a cererii de instituire a tutelei copilului minor

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 732 din 30/10/2007

Actul a intrat în vigoare la data de 30 octombrie 2007

judecătorească

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
- SECȚIILE UNITE -

DECIZIA Nr. III
din 15 ianuarie 2007

Dosarele nr. 28/2005 și nr. 28/2006

Sub președinția domnului profesor univ. dr. Nicolae Popa, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, s-a întrunit pentru a examina recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în Dosarul nr. 28/2006, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 40 alin. (2) cu referire la art. 124 din Legea nr. 272/2004 referitor la competența materială de soluționare, în primă instanță, a cererii de instituire a tutelei copilului minor.

Secțiile Unite au fost constituite cu respectarea dispozițiilor art. 34 din Legea nr. 304/2004, fiind prezenți 87 de judecători din totalul de 117 în funcție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de procurorul Antoaneta Florea.

Reprezentanta procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a învederat că există o strânsă legătură între acest recurs în interesul legii și recursul în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 28/2005 declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București, care se referă tot la competența materială de soluționare, în primă instanță, a cererii de instituire a tutelei copilului minor, cerând în concluzie să fie întrinite cele două dosare în vederea soluționării lor deodată.

Secțiile Unite, ținând seama că între cele două recursuri în interesul legii, prin care se solicită stabilirea instanței competente să judece în primă instanță cererea de instituire a

tutelei copilului minor, există o strânsă legătură, în temeiul art. 164 din Codul de procedură civilă, dispune întrunirea acestora și judecarea lor deodată.

În continuare, s-a dat cuvântul procurorului, care a susținut recursul în interesul legii, declarat de procurorul general și, implicit, a celui formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București, punând concluzii pentru admiterea acestora în scopul de a se stabili că instanța competentă să soluționeze în primă instanță cererea privind măsura de protecție alternativă, a tutelei copilului minor, revine tribunalului.

SECȚIILE UNITE,

deliberând asupra recursurilor în interesul legii menționate, constată următoarele:

În practica instanțelor judecătorești, s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar cu privire la instanța competentă să soluționeze, în primă instanță, cererile privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului minor.

Astfel, unele instanțe, invocând dispozițiile art. 124 alin. (1) din Legea nr. 274/2004, potrivit cărora tribunalul are competență generală de a soluționa în primă instanță cererile de stabilire a tuturor măsurilor de protecție a copilului reglementate de această lege, s-au pronunțat în sensul că se impune ca și cererile privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului să revină tot în competența de judecată, în primă instanță, a tribunalului.

În motivarea punctului de vedere menționat s-a arătat că, deși competența de judecată a tribunalului în primă instanță ar părea limitată, prin art. 124 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, la cauzele privind stabilirea măsurilor de protecție specială reglementate în cuprinsul acestei legi, dispozițiile de ansamblu ale art. 124-131 impun interpretarea că tot tribunalului îi revine și competența de soluționare în primă instanță a cererilor referitoare la măsura de protecție alternativă a tutelei copilului.

S-a relevat că o competență de soluționare a tutelei diferită de aceea prevăzută pentru celelalte măsuri de protecție alternativă a copilului ar încălca principiul instituit prin art. 6 lit. 1) din Legea nr. 272/2004, care impune "interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie", astfel că scopul legii respective nu ar mai putea fi realizat.

În fine, s-a învederat că, în condițiile accentuării tendinței legiuitorului de a instituționaliza specializarea instanțelor, în care sens prin Legea nr. 304/2004 s-a creat posibilitatea înființării de tribunale specializate pentru minori și familie, ar fi de neconceput ca tocmai măsura instituirii tutelei să treacă în competența de soluționare a unei instanțe de grad inferior și să fie sustrasă, astfel, competenței speciale firești.

Alte instanțe, dimpotrivă, au considerat că soluționarea, în primă instanță, a cererii de instituire a tutelei copilului minor revine în competența de soluționare a judecătoriei, fiind aplicabile, în această privință, dispozițiile art. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă, iar nu dispozițiile cu caracter special cuprinse în art. 124 alin. (1) din Legea nr. 272/2004.

Aceste din urmă instanțe au interpretat și aplicat corect dispozițiile legii.

În adevăr, potrivit art. 124 din Legea nr. 272/2004, "Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului", iar "Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul".

În raport cu acest conținut explicit al dispozițiilor menționate, rezultă, deci, că numai pentru cauzele care se regăsesc în cuprinsul normelor de reglementare din Legea nr.

272/2004 s-a prevăzut competența de soluționare a tribunalului de la domiciliul copilului și, respectiv, a celui în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul.

Cum o atare competență, fiind *ratione materiae*, este de ordine publică, înseamnă că soluționarea oricărei cereri care se referă la instituirea măsurilor de protecție specială ce privesc copilul trebuie să aibă loc în condițiile respectării necondiționate a dispozițiilor referitoare la instanțele cărora legea le-a dat plenitudine de competență, respectiv judecătoria.

Față de aceste cerințe de ordine publică, a căror nerespectare atrage nulitatea hotărârii ce s-ar pronunța, se impune să se verifice dacă și cererile privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului fac parte din măsurile de protecție specială reglementate prin dispozițiile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Or, din examinarea prevederilor Legii nr. 272/2004 se constată că, între măsurile de protecție specială a copilului, reglementate prin această lege, nu se regăsește și aceea a tutelei copilului.

În acest sens, este de observat că prin art. 55 din Legea nr. 272/2004 s-a prevăzut că "măsurile de protecție specială a copilului", la care se referă această lege, sunt: "plasamentul", "plasamentul în regim de urgență" și "supravegherea specializată".

Mai mult, reglementând în continuare cine poate beneficia de măsurile de protecție specială enunțate, modalitatea concretă de realizare a fiecăreia, precum și alte forme de asigurare a protecției copilului, dispozițiile Legii nr. 272/2004 nu conțin nicio referire la măsura de protecție alternativă a tutelei copilului.

Ca urmare, din moment ce reglementarea dată prin Legea nr. 272/2004 nu se referă și la măsura de protecție alternativă a tutelei copilului, se impune să fie considerate de competența tribunalului de la domiciliul copilului și, respectiv, a tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul, în accepțiunea prevederilor art. 124 din această lege, numai acele cauze care privesc măsurile de protecție specială a copilului strict determinate în cuprinsul art. 55.

De altfel, această interpretare este singura ce poate fi primită și pentru că art. 57 din lege, prevăzând, restrictiv, că "Părinții, precum și copilul care a împlinit vârsta de 14 ani au dreptul să atace în instanță măsurile de protecție specială instituite de prezenta lege, beneficiind de asistență juridică gratuită, în condițiile legii", exprimă, de asemenea, voința explicită a legiuitorului de a preciza că reglementarea în discuție privește în mod exclusiv măsurile de protecție specială a copilului ce fac obiectul definiției date în cuprinsul art. 55.

Așa fiind, competența materială de soluționare, în primă instanță, a cererilor privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului nu poate fi decât aceea din dreptul comun, care, potrivit art. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă, revine judecătoriai.

În consecință, în temeiul art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, precum și ale art. 329 alin. 2 și 3 din Codul de procedură civilă, urmează a se admite recursul în interesul legii și a se stabili că, în raport cu dispozițiile art. 124 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, competența de soluționare, în primă instanță, a cererilor privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului revine judecătoriai.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECID:

Admit recursurile în interesul legii declarate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de Colegiul de conducere al Curții de Apel București.

În aplicarea dispozițiilor art. 124 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, stabilesc:

Competența de soluționare, în primă instanță, a cererilor privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului revine judecătoriei.

Obligatorie, pentru instanțe, potrivit art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 15 ianuarie 2007.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,
prof. univ. dr. NICOLAE POPA

Prim-magistrat-asistent,
Victoria Maftai